

HRVATSKO PRIRODOSLOVNO DRUŠTVO
(SOCIETAS SCIENTIARUM NATURALIUM CROATICA.)

GLASNIK

HRVATSKOGA

PRIRODOSLOVNOGA DRUŠTVA

GODINA XXVIII. — 1916.

ZA ODBOR UREDILI:

DR. FRAN BUBANOVIĆ I DR. FRAN TUČAN

(SA 14 SLIKA U TEKSTU I SA 1 TABLOM).

ZAGREB 1916. 17
VLASTNIŠTVO I NAKLADA DRUŠTVA.
KR. ZEMALJSKA TISKARA U ZAGREBU

Handwritten text, possibly a title or header, which is very faint and illegible.

27-10701-2a.4

27-10701-2a.4

Sadržaj XXVIII. godišta „Glasnika hrvat. prirod. društva“ za god. 1916.

(Inhalt des XXVIII. Jahrganges des „Glasnik hrvat. prirod. društva“ für das Jahr 1916.)

I. Rasprave.

(Abhandlungen).

	Strana
Babić Krunoslav dr.: Opilionidi hrvatskog zemaljskog zoološkog muzeja u Zagrebu	169
Dvorniković Vladimir dr.: Mantis religiosa L., bogomoljka (Gottesanbeterin, Fangheuschreke) u okolici Sarajeva (in der Umgebung von Sarajevo).	25
Grund Arnošt: Beiträge zur kroatischen Lepidopteren-Fauna	94, 114
Hirc Dragutin: Prilozi hrvatskoj flori. (Beiträge zur kroatischen Flora)	12
Kišpatić Mijo dr.: Eruptivgesteine des Krndija-Gebirges	65
Šenoa Milan dr.: Špilja Rača na Lastovu. (Račahöhle an der Insel Lastovo)	80
Šteiner S.: Beiträge zur kroatisch-slavonischen Lepidopterenfauna (Rhopalocera: Lycenidae)	84
Varićak Svetozar: Polygonarin und Polygonatyn	1

II. Predavanja i različiti članci.

(Vorträge und verschiedene Aufsätze).

Dvorniković Vladimir dr.: Pregledni izvještaj o Njemačkoj literaturi iz filozofije prirode. (Übersichtsbericht über die deutsche Literatur aus der Naturphilosophie im Jahre 1914 und 1915)	27
Langhoffer August dr.: Einige Worte über die kroatische Fauna	49
Langhoffer August dr.: Kukci, koji su dobili ime po Hrvatskoj. (Insekten, die nach Kroatien benannt wurden)	106
Vouk Vale dr.: Novija istraživanja o biologiji smokve. (Neue Untersuchungen über die Biologie der Feige)	39

III. Referati i književne obznane.

(Referate und literarische Notizen).

Kučera Elza dr.: Psihikalvanska refleksna pojava prema svome značenju za psihologiju čuvstva	51
Langhoffer Aug. dr.: Literarni podaci za faunu Hrvatske	52
Fr. Morton dr.: Pflanzgeographische Monographie der Inselgruppe Arbe, umfassend die Insel Arbe, Dolin, S. Gregorio, Goli und Perviechio sammt den umliegenden Scogli	180
Vouk Vale dr.: Nova literatura iz botanike	60
Društvene vijesti	62, 109, 182
† Vjekoslava Hasek rodona Bastalić	64
† Kraepelin Karl	111
† Car i kralj Franjo Josip Prvi	113
Uprava društva i popis članova koncem godine 1916.	184

HRVATSKO PRIRODOSLOVNO DRUŠTVO

(SOCIETAS SCIENTIARUM NATURALIUM CROATICA.)

GLASNIK

HRVATSKOGA

PRIRODOSLOVNOGA DRUŠTVA

GODINA XXVIII. — SVEZAK 1.

ZA ODBOR UREĐUJE:

DR. FRAN TUĆAN

(SA 6 SLIKA U TEKSTU).

ZAGREB 1916.

VLASTNIŠTVO I NAKLADA DRUŠTVA.

KR. ZEMALJSKA TISKARA U ZAGREBU

Opilionidi hrvatskog zemaljskog zoološkog muzeja u Zagrebu.

Napisao dr. Krunoslav Babić, Zagreb.

(Sa 3 slike).

Nekolike mršave podatke za opilionide hrvatskih zemalja zabilježiše : Doleschal¹⁾, Simon²⁾, Gasperini³⁾, Lendl⁴⁾ i Daday⁵⁾, a u Hrvatskoj ih samoj nije do sada nitko intenzivnije študirao. U našem se zoolozičkom muzeju nakupilo tijekom godina nepredijeljena materijala, razolikih a zanimljivih oblika, što me je potaklo, da ih študiram i publiciram kao podlogu i pobudu za daljnja njihova istraživanja. Ta naša zbirka opilionida razmjerno je još malena i nepotpuna spram onoga, što u našim krajevima jamačno mora da dolazi, pa bi vrijedno doista bilo, kada bi se netko od mlađih prihvatio proučavanja i u našim stranama tih morfološki i biološki zanimljivih paučnjaka. Valjalo bi poći putem Henkinga⁶⁾, Lomana⁷⁾ i drugih, pa študirati način života opilionida, njihove prilike oekološke i odnošaje seksualne, razvoj, te njihovo geografsko rasprostranjenje. Ono, što mi imamo i znamo, manjkava su i nepotpuna opažanja, što ih na putovanjima domovinom sabraše tek usput prof. Langhoffer i mi drugi, a nijesu posljedica specijalna študija i truda, kako bi taj predmet zaltijevao.

---

¹⁾ Syst. Verz. der im Kaiserth. Österreich vorkommenden Spinnen, (Sitz. Ber. d. Math.-Nat. Cl. d. kaiser. Akad., Wien, Bd. IX. 1852).

²⁾ Annales de la Société entomologique de France, Bulletin. Nro. 4, pag. 46 47, 1880.

³⁾ Prilog k dalmatinskoj fauni, Split, 1892.

⁴⁾ Opiliones musaei nationalis hungarici, (Term. rajzi füz. vol. XVII Budapest, 1894).

⁵⁾ Fauna regni Hungariae, III. Arachnoidea, Budapest, 1896.

⁶⁾ Zool. Jahrb., Syst. vol. III. 1888.

⁷⁾ Zool. Jahrb., Syst. vol. XIII. 1900.

Ako samo pogled bacimo makar i na ovo malo oblika, što ih ovdje navodim, opazit nam je, da su neki stanoviti oblici vezani na izvjesne geografske prilike (*Oligolophus*, *Gyas*), dok su neki drugi opet pravi kozmopoliti. Zadaća bi bila vrlo zanimljiva i zahvalna, a bilo bi s toga uputno ispitati kod pojedinih oblika odnose njihova rasprostranjenja spram fizikalnih i visinskih pojava (temperaturnih prilika i vlage), dakako sa puno većim materijalom, nego li je ovaj ovdje.

Ordo : Opiliones.

Subordo : *O. Plagiostethi* E. Simon.

Fam. Phalangidae.

Genus: *Liobunum* C. K.

1. *Liobunum rupestre* (Herbst).

E. Simon⁸⁾, pag. 181.

Na mojim adultis-primjercima ima kod ♂♂ coxa I na prednjem rubu uzdužni niz od 7—10 kratkih crnih bodlja, a na stražnjem rubu hrpu bodlja ponajviše nepravilno smještenih. Iste bodlje dolaze i na ostalim coxama, ali im broj i položaj nije uvijek tako pravilan. Kod ♀♀ dolaze bodlje samo na coxi I, ali u malom broju ili ih uopće nema, te na stražnjem rubu coxe IV. Noge su I, III, IV jače, II slabije (femur, patella; tibia na donjoj strani i proksimalno jače) providjene sa uzdužnim redovima bodljika, što kod ♂ dolazi uvijek više do izražaja, nego li kod ♀.

♂ velik do 5 mm, ♀ do 6,5 mm.

Pullus:⁹⁾ medju gornjim materijalom našao sam primjerke sa još zatvorenim spolnim otvorom: palpi im i noge nisu oboružane sa bodljikama, nego su samo dlakave. Ja te oblike smatram za još neodrasle oblike od *L. rupestre*.

Nalazište: Loc. ? 1 ♂

Klanjec 2 ♂ (august 1916).

Krapina 1 ♂ (august 1914).

⁸⁾ Les Arachnides de France, vol. VII. Paris, 1879.

⁹⁾ Isporedi: Vlad. Kulczyński, De Opiliones observationes nonnullae, (Annales Musei Nationalis Hungarici, II. 1904.).

Vilinska jama 4 ♂ i 1 pullus (4,5 mm); (august 1916).

Vrana peč 6 ♂, 2 ♀ i 5 pulli (5 mm); august 1916).

Skrad (700 m)* 1 ♂ (maj 1905).

Jankovac kod Velike (Maksimova pećina 657 m)

1 pullus (3 mm) (juli 1916).

Plitvice (677 m) 1 pullus (4 mm) (august 1902).

2. *Llobunum silvaticum* Simon.

E. Simon, l. c. pag. 187.

1 ♂ velik 4,5 mm.

Nalazište: Vilinska jama (august 1916).

3. *Liobunum rotundum* (Latr.) ?

E. Simon, l. c. pag. 175.

Primjerci mi se čine, da nijesu posve razviti. Kod nekih (Lokve-Golubnjak) se kod ♂ manje, a kod ♀ više izbočila patella palpa u kratki nastavak na nutrnjoj strani.

Nalazišta: Delnice (698 m) (Pustinja pećina) 1 ♂ (3 mm) (maj 1912).

Lokve (Golubnjak 800 m) 1 ♂ (3 mm), ♀ (5,5 mm); (juni 1912).

Rišnjak (1528 m) 1 ♂ (3 mm), (maj 1912).

4. *Liobunum* sp.?, slika 1.

Imam 2 pullus-egzemplara; tijelo im je zelenkaste boje, na cefalotoraksu nedaleko okrajka mu dolazi sa svake strane očnoga brežuljka kosa pruga suvislih tamno smeđjih pjega; po prilici u sredini abdomena (2—3. članka) nalazi se sa obje strane srednje crte po jedna velika tamno smeđja slovu S slična pjega. Slijedeći članci abdomena pokazuju poprečne smeđe pjega. Sa strane cefalotoraksa a iza očnog brežuljka i sa strana po abdomenu vide se smeđji nepravilni u sredini svijetli kolobari (prsteni). Palpi i noge su smeđe. Očni je brežuljak gladak i smeđ. Pandža palpa je češljasta. Patella pedipalpa ima na nutrnjoj strani kratku koničnu apofizu (slika 1a), a ta je kao i nutrnja strana tibije jače dlakava. Prvi je članak chelicera kratak, malo duži, nego širi i slabo dlakav. Noge su samo dlakave.

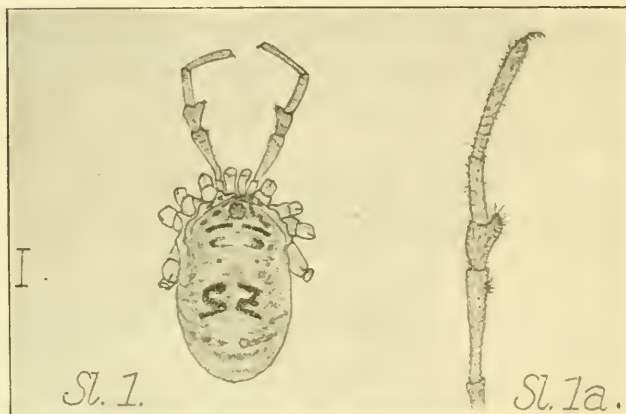
* Kod nekih sam nalazišta zabilježio približnu apsolutnu visinu.

Po nekim bi se znacima dalo naslućivati, da bi ti nerazviti oblici mogli pripadati vrsti *L. limbatum* L. K.

Nalazište: Ogulin (Medjedica) 1 komad (4 mm) (novembar 1911).

Ozalj, 1 komad (4 mm) (oktobar 1912).

Sl. 1. *Liobunum* sp. ?, pullus; 1a. palpus eiusdem speciei.

Genus: *Phalangium* L.

5. *Phalangium opilio* L.

E. Simon, l. c. pag. 195.

Neodrasli primjerci ♂♂ i ♀♀, kojima je spolni otvor još zatvoren, patella palpa izrasla u nutrnju apofizu, a noge samo dlakave, odgovaraju oblicima opisanim pod imenom „*Phalangium brevicorne*“ (C. K.)

Kod odraslih ♀♀ ponešto strši patella pedipalpa takodjer spram nutrinje.

Nalazište: Mnogo odraslih primjerka ♂♂ i ♀♀ iz raznih krajeva Hrvatske: Zagorje (Strahinščica 847 m), Gorski kotar Lika (Gospić Pazarište 580 m, Jadovno 864 m, Bubinica 1192 m), Zagreb, Vočin 215 m, Dalmacija (Spljet).

Mladi primjerci (pulli) ♂ 3,5—5 mm, ♀ 5—6 mm, a imamo ih: Ogulin 323 m (august 1902), Plešće 325 m (juli 1903), Gerovo 584 m (juli 1905), Zlobin 772 m (septembar 1915), Gospić (Jasikovac 565 m) Štirovača 1102 m (juli 1912).

6. *Phalangium propinquum* Lucas.

Opilio luridus C. L. Koch, *Arachniden*, vol. XVI. (1848) pag. 50.

— — Canestrini, *Gli Opilioni italiani*. (Ann. mus. civ. di st. nat. Genova, vol. II (1872) pag. 41.

Imao sam samo jednu ne posve izraslu ♀ od 7 mm dužine.
Nalazište: Valpovo (juni 1905).

7. *Phalangium parietinum* De Geer.

E. Simon, l. c. pag. 201.

Nalazište: Krapina, Gospić, Bakar, Galdovo (2 pulli august 1905), Valpovo, Zapeć (Plemenitaš) 1 pullus (august 1912).

8. *Phalangium (Dasylobus) nicaeense* Thorell.

T. Thorell, *Ann. Mus. civ. stor. nat., Genova*, vol. VIII (1876) pag. 481.

E. Simon, l. c. pag. 217.

♂ 4,5—5 mm, ♀ 6 mm.

Nalazište: Sv. Križ 200 m (Senj, maj 1912) 1 ♂.

Štirovača 1102 m (juli 1912) 1 ♂, 1 ♀.

Genus: *Platybunus* C. K.

9. *Platybunus corniger* (Hermann).

E. Simon, l. c. pag. 221.

Nalazište: Zagreb (2 ♀ od 7 mm, maj 1904, Maksimir (1 ♂, 2 ♀, april 1916), Kralj. Zdenac (1 ♂ od 4 mm, juni 1897) Podsused (1 ♀, maj 1896).

Tounj (1 ♀, juni 1912), Robotinka pećina kod Tounja (1 ♂ 4,5 mm, juni 1912).

Jankovac kod Velike (1 ♀, juli 1916).

Obeda 1 ♀, maj 1912).

10. *Platybunus bucephalus* (C. K.).

E. Simon l. c. pag. 225.

♀. 7, 5 mm.

Nalazište: Zagrebačka gora (800 m).

Bitoraj (1385 m), juni 1910.

Genus: *Gyas* E. Simon.

11. *Gyas annulatus* (Olivier), slika 2. i 3.

E. Simon, l. c., pag. 236.

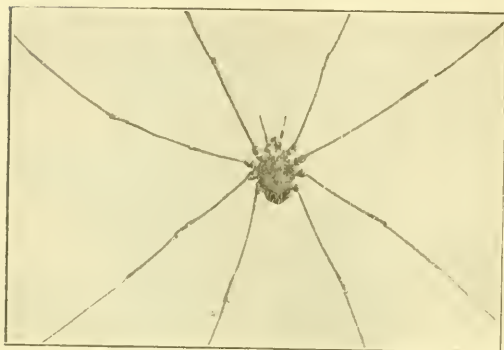
? *Gyas titanus*, E. Simon, l. c., pag. 236.

♂ dug 6,5—10 mm; najviše primjeraka oko 8 mm.

♂ širok 5,5—7 mm; najviše primjeraka oko 6 mm.

♀ duga 8,5—12 mm.

♀ široka 5,5—7 mm.

Sl. 2. *Gyas annulatus* (= *titanus* Simon) ♂, desuper visus.

Između svih primjeraka, što sam ih imao, bila su 22 ♂♂ i 3 ♀♀. Mogao sam opaziti, da odrasli *Gyas*-oblici variraju s obzirom na veličinu tijela, zatim bojom (smedja, smedje crna, crna). Crni su primjerci (♂♂) sa Jan-kovca, trochanter i

ostali članci nogu crni, tarsus crnosmedj, chelicere i palpi blijedo žućkasti, kao i donja strana tijela. Pokazuju varijacije i u razvoju crnih niskih zašiljenih bradavaka na cefalotoraksu ispred očna brežuljka, kao i na njemu samome, te na chelicera, palpima i coxama nogu.

Ženkama su pomenute bradavke slabije ili nikako razvite, a i boja tijela im je svijetlija.

Na osnovu toga variranja držim, da bi se „*annulatus*“ i „*titanus*“ oblici imali uzeti kao jedna te ista vrsta.

Nalazište: Sljeme (900 m) 1 ♂, 1 ♀ (juni 1903).

Kralj. Zdenac (529 m) 2 ♂, 1 ♀ (juni 1915).

Sl. 3. *Gyas annulatus* (= *titanus* Simon) ♂, subter visus.

Skrad (Kiclove jame) (700 m) 1 ♀ (juli 19
Jankovac kod Velike (657 m) 19 ♂♂ u maloju
vlažnoj spilji 21. jula 1916.

Genus: *Egaenus* C. K.

12. *Egaenus tibialis* C. Koch.

C. L. Koch, Arachniden, vol. V. (1839), pag. 149.

(♀) *Egaenus convexus* C. L. Koch, l. c., vol. XV. 1848).
pag. 103.

♂ 7—9 mm, ♀ 9—10 mm.

Nalazište: Gospić (565 m) 2 ♂, 1 ♀.

Kvarte (Perušić, 577 m) juli 1903, 1 ♂.

Plitvice (677 m). august 1902, 1 ♂.

Lužnica (Zaprešić), juni 1900, 1 ♀.

Okić (400 m), maj 1905, 1 ♀.

Zagreb. gora (Adolfovac), maj, juni 1905, 2 ♀,

Zagreb, maj 1903, 1 ♂, 1 ♀.

Genus: *Oligolophus* C. K.

13. *Oligolophus morio* (Fabricius).

E. Simon, l. c., pag. 241.

Nalazište: Loc. ? 1 ♀.

Sljeme (septembar, oktobar) 2 ♂, 4 ♀.

Ivančica (1061 m) juli 1 ♂ 5 mm.

Strahinščica (847 m) august 1 ♀.

Štirovača (Mrkvište 1276 m) juli 1 ♀.

14. *Oligolophus palliatus* (Latreille).

E. Simon, l. c., pag. 243.

♂ 6—7 mm, ♀ 9—10 mm.

Nalazište: Jadovno (kod Gospića, 864 m) august 1 ♀.

Štirovača (1102 m) juli 1 ♂, 6 ♀.

Velebit (Rujina, Doci 1500 m) juli 2 ♂ 4 ♀.

Zlobin (772 m) juli 1 ♀.

15. *Oligolophus alpinus* (Herbst).

Imam samo pullus-egzemplare pred sobom sa još zatvo-
renim spolnim otvorom; nalikuju na „*Oligolophus cinerascens*“
C. K. Ja ih smatram kao mlade stadije od gornje vrste.

Nalazište: Zagrebačka gora, 2 komada 3—4 mm.
 Bitoraj (1385 m) juni 1 komad 4 mm.
 Lokve (723 m) juni, juli, 3 komada 2,5—4,5 mm.
 Franjkova draga (Kozjak 1228m) juli 2 komada 6 mm.

Genus: *Acantholophus* C. K.

16. *Acantholophus ephippiatus* C. L. K.

C. L. Koch, Arachniden, vol. XV. (1848), pag. 121.

Nalazište: Zagreb (Tuškanac) juli 1 ♀ 7mm.
 Klanjec, 1 ♀ 6mm.

17. *Acantholophus hispidus* (Herbst).

E. Simon, l. c., pag. 256.

Nalazište: Spljet, 2 ♂ 5—6 mm, 1 ♀ 7, 5mm; 3 pulli (do 5 mm).

Bakar, oktobar 1 ♂ 8,5 mm.

18. *Acantholophus spinosus* (Bosc)

E. Simon, l. c., pag. 261.

Nalazište: Bakar, oktobar 1 ♂ 7mm dug, 5mm širok.

19. *Acantholophus dentiger* C. Koch.

C. L. Koch, Arachniden, vol. XV. (1848), pag. 117.

Nalazište: Bakar, oktobar 3 ♀ 8,5mm.

Krapina, novembar 1 ♂ 5mm, 1 ♀ 5,5 mm.

Klanjec, 1 pullus 4,5 mm.

Zagreb, ♀ (6,5 mm) 23. XI, 1916.

Fam. Ischyropsalidae

Genus: *Ischyropsalis* C. K.

20. *Ischyropsalis helwigii* (Panzer).

C. L. Koch, Arachniden, vol. VIII. (1841), pag 17.

Nalazište: Ozalj, oktobar, 1912., 1 ♂ 7mm.

Fam. Nemastomatidae.

Genus: *Nemastoma* C. K.

21. *Nemastoma quadripunctatum* (Perty).

E. Simon, l. c., pag. 279.

♂ 4mm, ♀ 4,5--5 mm.

Nalazište: Krapina, juli 2 ♂, 1 ♀.

Plešće, juli 1 ♀.

Štirovača (1102 m) juli 1 ♀.

22. *Nemastoma dentipalpe* Ausserer.

Ausserer, Die Arachniden Tirols, (Verh. z. b. Ges. Wien, vol. XVII. (1867), pag. 168.

Nalazište: Štirovača (1102 m), juli 1912., 1 ♂ 2,1 mm.

23. *Nemastoma lugubre* (O. F. Müller).

E. Simon, l. c., pag. 281.

Primjerci posve crni, bez ikakvih pjega. Imao sam samo ♀♀ od 2 mm veličine.

Nalazište: Zagreb, april 2 ♀.

Fam. Trogulidae.

Genus: *Trogulus* Latr.24. *Trogulus rostratus* (Latr.).

E. Simon, l. c., pag. 307.

Samo jedan vrlo slabo sačuvani egzemplar, 7 mm dug, 3 mm širok.

Nalazište: Loc. ?

Kurze Zusammenfassung.

In vorstehender Publikation unter dem Titel: „Die Opilioniden des kroatischen zoologischen Landesmuseums zu Zagreb“ wird das Opilioniden-Material bearbeitet, welches in kroatischen Ländern gesammelt und in unserem Museum aufbewahrt worden ist. Die vorliegende Arbeit enthält eine kleine Sammlung von 24 folgenden Arten:

1. *Liobunum rupestre* (Herbst).

Die erwachsenen Männchen haben am Vorderrand von Coxa I und am Hinterrand von Coxa IV eine Längsreihe von 7--10 kurzen schwarzen Höckern, die am Hinterrand von Coxa I meistens nicht reihenweise vorhanden sind. Dieselben Höcker

kommen auch auf den übrigen Coxen II, III, IV vor, aber etwas unregelmässiger an der Zahl und Lage. Bei den Weibchen sind die spärlichen Höcker, wenn sie überhaupt vorhanden sind, nur am Vorderrand von Coxa I und am Hinterrand von Coxa IV zu finden.

Unter dem obigen Material fand ich Jugendformen mit noch geschlossener Genitalöffnung. Ihre Palpen und Beine sind ohne Zähnchen. Ich halte diese Exemplare für Pullos von *L. rupestre*.

2. *Liobunum silvaticum* Simon.

3. *Liobunum rotundum* (Latr.)?

Die vorliegenden Exemplare scheinen mir nicht durchaus erwachsen zu sein. Bei einigen Exemplaren (Lokve) ist die Palpenpatella (bei dem ♀ mehr als bei dem ♂) mit kleiner Apophyse versehen.

4. *Liobunum* sp.?, Fig. 1.

Nur zwei im Alkohol aufbewahrte Pulli von grünlicher Farbe, am Cephalothorax von beiden Seiten des Augenhügels dunkelbraune Flecke und in der Mitte des Abdomens die zwei gegeneinander symmetrisch gelegten dem Buchstaben S ähnlichen dunkelbraunen grossen Flecke. Die folgenden Glieder des Abdomens mit braunen Querstreifen. Am Cephalothorax und Abdomen sieht man ansserdem unregelmässige braune Ringe. Palpen und Beine braun, der Augenhügel glatt, die Tarsalklaue kammzählig.

Die Palpenpatella mit innerer, kurzer konischer Apophyse. Beine nur behaart. Es ist zu vermuten, dass diese Exemplare vielleicht dem *L. limbatum* angehören.

5. *Phalangium opilio* L.

Sämtliche Jugendformen ♂♂ und ♀♀ mit geschlossener Geschlechtsöffnung) identisch mit „*Phalangium brevicorne* (C. K.)“.

6. *Phalangium propinquum* Lucas.

7. *Phalangium parietinum* De Geer.

8. *Phalangium (Dasylobus) nicaeense* Thorell.

9. *Platybunus corniger* (Hermann).

10. *Platybunus bucephalus* (C. K.).

11. *Gyas annulatus* (Olivier). Fig. 2, 3.

Die erwachsenen Gyas-Exemplare variieren in Bezug auf die Körpergrösse und Farbe (braun, dunkelbraun, schwarz). Den schwarzen Exemplaren (19 ♂♂) von Jankovac (gefundenen in einer kleinen feuchten Höhle) sind die Ventralseiten und Coxen gelblich, Trochanter und die übrigen Beinglieder schwarzbraun bis schwarz, Mandibeln und Palpen gelblich. Die Höcker vorne am Cephalothorax, am Augenhügel, an den Mandibeln Palpen und Coxen sind nicht immer in gleicher Entwicklung zu konstatieren. Bei den ♀♀ sind die genannten Höcker schwächer oder nicht vorhanden und die Farbe ihres Körpers ist heller. Deswegen müssen die Simonschen Arten „*annulatus*“ und „*titanus*“ zu einer Art gezogen werden.

12. *Egaenus tibialis* C. K.
13. *Oligolophus morio* (Fabricius).
14. *Oligolophus palliatus* (Latr.).
15. *Oligolophus alpinus* (Herbst).

Die vorliegenden Exemplare sind noch im Pullus-Stadium und übereinstimmen mit „*Oligolophus cinerascens*“.

16. *Acantholophus ephippiatus* C. L. K.
17. *Acantholophus hispidus* (Herbst).
18. *Acantholophus spinosus* (Bosc).
19. *Acantholophus dentiger* C. K.
20. *Ischyropsalis helwigii* (Panzer).
21. *Nemastoma quadripunctatum* (Perty).
22. *Nemastoma dentipalpe* Ausserer.
23. *Nemastoma lugubre* (O. F. Müller).

Ich hatte vor mir durchaus schwarze Formen (♀♀).

24. *Trogulus rostratus* (Latr.).